

Rytmus AB
hakan.stenstrom@academedia.se

2019-02-13
Dnr 400-2017:10213

Beslut

efter kvalitetsgranskning av betygssättning på
högskoleförberedande program vid Rytmus
Stockholm i Nacka kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19 § (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning av betygssättning på högskoleförberedande program. Syftet är att granska kvaliteten i betygssättningsprocessen med fokus på lärarnas arbete. Kvaliteten bedöms utifrån i vilken utsträckning lärarna gör en allsidig bedömning av elevernas kunskaper, baserat på ett brett och varierat underlag.

De övergripande frågeställningarna är:

1. I vilken utsträckning fångar läraren ett brett och varierat underlag som grund för betygssättning av elevens kunskaper?
2. I vilken utsträckning gör läraren en allsidig utvärdering av elevens kunskaper vid betygssättning?

För att besvara frågeställningarna granskas betygssättningen i svenska på högskoleförberedande program, med särskild inriktning på Svenska 3. Granskningen fokuserar på betygssättningen 2018 och berör 29 skolenheter med såväl enskilda som kommunala huvudmän. När kvalitetsgranskningen är avslutad i sin helhet redovisas de samlade resultaten i en övergripande kvalitetsgranskningsrapport.

Rytmus Stockholm, i Nacka kommun med Rytmus AB som huvudman ingår i denna granskning. Skolinspektionen besökte Rytmus Stockholm den 12 december 2018. Besöket genomfördes av Charlotte Rudebeck och Joel Axberg. Skolinspektionen har tagit del av dokumentation från skolan och genomfört intervjuer med elever, med fyra svensklärare och med rektorn.

Rytmus Stockholm är en enskild verksamhet med cirka 660 elever. Enligt inkomna uppgifter från skolans rektor undervisar fem lärare i Svenska 3 innevarande läsår, varav samtliga är legitimerade och behöriga att undervisa i svenska i aktuella kurser. Under läsåret 2017-2018 hade en lärare ansvar för betygssättningen i Svenska 3.

I detta beslut gör Skolinspektionen en samlad bedömning av det granskade området utifrån de övergripande frågeställningarna. Därefter följer en motivering till det utvecklingsområde som Skolinspektionen har identifierat inom ramen för granskningen.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att lärarna samlar bedömningsunderlag som ger en bred och varierad bild av alla elevers kunskaper i förhållande till syfte, centralt innehåll, kunskapskrav och den undervisning som bedrivits.

Lärarna planerar kursen så att alla delar av kursens innehåll finns med i både undervisningsmoment och examinationstillfällen.

Granskningen visar att lärarnas planering av kursen Svenska 3 utgår från ett upplägg som är gemensamt för lärarna när det gäller ordningen på undervisningsmomenten och examinationer vilket framgår av lärarintervju. Det framgår även att planeringen grundar sig på ämnets syfte och centralt innehåll samt på kunskapskraven. Lärare betonar vikten av den kommunikativa aspekten såsom hela svenskämnets kärna och vikten av att eleverna utvecklar den kommunikativa förmågan såväl i tal som i skrift. Lärare berättar att de samplanerar och använder sig huvudsakligen av samma bedömningsuppgifter

medan utförandet, material och tilläggsuppgifter anpassas efter elever och klass. Lärarna delar arbetsrum och sitter tillsammans i olika konstellationer och ett par av lärarna berättar att de i det löpande arbetet samarbetar med varandra genom att dela idéer och material som de vet fungerat bra och de utvärderar och reviderar planeringen tillsammans.

De större undervisningsmomenten och bedömningstillfällena uppges i lärarintervju vara retorik med retorikanalys då elever exempelvis får skapa en mottagaranpassad debattartikel och hålla ett argumenterande tal där de utgår från texten. Vidare omfattas vetenskapligt skrivande i form av pm eller essä, litterär analys, språkhistoria och nationella provet. Det framgår vidare att lärarna arbetar processororienterat med olika övningsuppgifter inom respektive område som avslutas med en examinationsuppgift. Därutöver framgår att lärarna använder matriser för att säkerställa att alla delar i kunskapskraven berörs.

Lärarna samlar in ett brett och varierat underlag för bedömning av elevernas kunskaper

Lärare beskriver i intervjuer att den huvudsakliga bedömningen ligger i "slutprodukten" efter ett kursmoment och kan exempelvis bestå av ett tal, en text, en video eller liknande. Men lärarna menar att det eleverna gör i kursen används som underlag, även sådant eleverna visar på lektioner och vid övningsuppgifter. Det framkommer vidare av lärarintervjuer att lärarna arbetar med återkoppling till eleverna, både löpande genom övningsuppgifter under processen och efter examination av kursmomentet. Lärare genomför mindre övningsuppgifter inom ett kursmoment och dessa kan användas som bedömningsunderlag i samband med betygssättning. En lärare ger som exempel att hen under kursmomentet med vetenskapligt skrivande lägger in mindre övningsuppgifter som exempelvis att träna på att skriva referat och ta ut citat.

Av inkommen dokumentation och av lärarintervju framgår att redovisningsformerna varierar, exempelvis gör eleverna skriftliga inlämningar, förberedda gruppdiskussioner, videoinspelningar och tal. Flera delar av kunskapskraven testas i bedömningsuppgifterna men alla delar av kunskapskraven testas inte flera gånger. Av lärarintervju framgår att den del av kunskapskravet som berör språkhistoria endast förekommer i en bedömningsuppgift men om en elev missar det tillfället får eleven möjlighet att komplettera uppger lärare. Även elever med ojämn kunskapsprofil som kan behöva visa upp kunskaperna ånyo i vissa delar får chans att göra detta, antingen löpande under kursens gång eller vid kompletteringstillfällen mot slutet av kursen.

Lärarna samlar dokumentation under kursens gång och utvärderar bedömningsunderlagen kontinuerligt för att säkerställa att alla elever fått möjligheter att visa sina kunskaper i förhållande till kunskapskraven.

Granskningen visar att lärarna samlar dokumentation under kursens gång men det kan variera hur de går till väga för att samla dokumentation. Av lärarintervjuer framgår att lärare samlar sina egna kommentarer och bedömningar såväl digitalt som analogt. Lärare använder även matriser för att få en överblick över sina bedömningar. I lärarintervju och av inkommen dokumentation framgår att lärare färgmarkerar i matriser kopplat till bedömningsuppgifter. De delar av kunskapskraven som testats i uppgiften kan få olika färg beroende av om eleven visat kunskaper motsvarande den betygsnivån. Grön markering betyder att den delen är uppfylld och gul innebär att eleven inte nått upp till det betygsteget fullt ut. Av lärarintervju framgår att lärare för anteckningar kopplat till elevernas uppgifter och att matriser fylls i senare. Det framgår vidare att lärarna använder

matriser på liknande sätt men att det kan skilja sig på detaljnivå så som när matriser fylls i och när de publiceras för eleverna.

Granskningen visar vidare att lärarna vid behov reviderar sina bedömningstillfällen under läsåret så att de blir mer ändamålsenliga. En lärare exemplifierar i intervju med att hen upptäckt att en uppgift var för omfattande och svår för eleverna. Den analys läraren planerat att eleverna skulle skriva blev inte en litteraturvetenskaplig analys i den utsträckningen läraren tänkt sig. Ett annat exempel är att elever skulle läsa en bok och med utgångspunkt från boken göra en utredande text. Läraren såg på elevernas texter att de haft svårigheter med att samla och sovra information varpå läraren inte kunde bedöma den delen av kunskapskravet.

Av lärarintervjuer framgår att lärarna inte diskuterat skillnader i resultat mellan män och kvinnor och utifrån detta reflekterat över hur exempelvis bedömningsuppgifter är utformade. Lärare tar upp exempel på anpassningar som lärare gjort men menar att det snarare handlar om att anpassa efter vilken klass man har än att det handlar om kön. Som exempel nämns anpassningar på individnivå såsom att vissa elever får skriva en analys av en novell istället för en roman exempelvis. På gruppnivå kan det handla om att klasserna är olika och att lärare ibland behöver förbereda eleverna bättre i något avseende och planera om men aldrig på den nivån att ett helt moment utgår.

Skolinspektionen bedömer att lärarna gör en allsidig bedömning av elevens kunskaper i förhållande till kunskapskraven.

Lärarna har olika former för att få överblick över samtliga underlag inför betygssättning

Granskningen visar att lärarna bland annat använder matriser för att få en överblick kring de olika kursmomenten. Lärare lyfter i intervju att användandet av matris är ett sätt att få en överblick över att alla delar av kunskapskraven behandlats. Det framgår av lärarintervjuer att lärarna samlar egen dokumentation och bedömningar av elevernas kunskaper på lite olika sätt, dels fysiskt men även i digitala dokument. En lärare uppger som exempel att hen har ett dokument kopplat till varje elev där hen för anteckningar och noterar även hur det läraren antecknar förhåller sig till kunskapskraven. Det framgår vidare att lärarna använder sig av matriserna på liknande sätt men det kan skilja sig åt tidsmässigt när de fylls i. Av rektorsintervjun framgår att lärarna använder matriser för summativ bedömning i ett webbaserat informationsverktyg och en annan digital plattform för att ge återkoppling till eleverna kopplat till genomförda uppgifter. Det framgår vidare av intervjun att lärarna har olika system för hur de antecknar kring vad som sker på lektionerna, att ledningen inte styr detta och menar att det spelar mindre roll i vilken form det görs, det viktiga är att det sker kontinuerligt.

Lärarna värderar bedömningsunderlagens giltighet och tillförlitlighet

Av lärarintervjuer framgår att lärare framförallt viktat underlagen från bedömningsuppgifterna men att de även kan titta på övningsuppgifter som eleverna arbetat med under processens gång och annat underlag vid behov. Lärare beskriver i intervju att en värdering av underlagens betydelse redan sker vid skapandet av uppgiften på så sätt att uppgifter utformas så att det går att uppnå många delar av kunskapskraven i en och samma uppgift. En annan utgångspunkt i planeringen för och konstruktionen av uppgifter är att eleverna ska kunna arbeta under en längre tid med dem. Det framgår också att vissa bedömningsunderlag tillmätts större vikt. Lärare tar upp, som exempel, uppgiften i vetenskapligt skrivande och menar att den vägde extra tungt eftersom eleverna hade

goda möjligheter och förutsättningar att nå de delar av kunskapskraven som var kopplade till den uppgiften.

Lärare uppger i intervjuer att deras upplägg av kursen Svenska 3 är att ha ett flertal större kursmoment med en avslutande examination. De uppger att nationella provet används som ett bland andra bedömningsunderlag vid betygssättningen. Lärare beskriver vidare att nationella provet sambedöms och om det inte bekräftar den bild läraren har av elevens kunskaper behöver läraren gå tillbaka till andra underlag och titta på vad det innebär i det enskilda fallet. Av skolenhetens dokumentation framgår att hälften av eleverna på skolenheten inte genomförde det nationella provet vårterminen 2018.¹ Därutöver framgår av intervjun att lärare samverkar och diskuterar bedömningar sinsemellan. Granskningen visar att lärare ökar tillförlitligheten i underlagen genom att sambedöma. Av lärarintervju framgår att lärare känner sina elever och har kunskap om dem vilket de menar kan påverka dem i bedömningarna och de tycker därför att det är bra att sambedöma underlagen. Det framgår av rektorsintervjun att skolan arbetade intensivt med bedömningsfrågor för ett par år sedan. I samband med detta arbete fördes diskussioner kring begrepp såsom reliabilitet och validitet och hur lärarna dokumenterar.

Lärarna grundar sitt beslut om betyget på en helhetsbedömning av elevernas kunskaper

Granskningen visar att lärare tar hänsyn både till elevernas arbeten såsom exempelvis ett pm eller en videoinspelning och sin egen dokumentation med bedömningar och andra anteckningar när de bedömer kvaliteten på elevernas kunskaper inför betygssättning. Lärare beskriver att de ser över sina sammanställningar av bedömningar i matriserna för att se om något saknas men att de även kan titta på övningsuppgifter och sina anteckningar från lektioner. Av lärarintervju framgår att lärare även kan ta hänsyn till, för svenskämnet relevanta, kunskaper som elever uppvisat inom ramen för andra ämnen som svensklärarna också undervisar i. Lärare beskriver att i vissa fall är betygssättningen svårare och tar som exempel elever med ojämn kunskapsprofil. Särskilt i dessa fall använder lärare flera olika underlag såsom anteckningar från lektioner samt upplever nyttan med att använda sig av kunskaper de sett att eleverna visat upp i andra ämnen. Lärare viktar de delar av kunskapskraven som fokuserats i undervisningen tyngre, exempelvis muntligt framförande och vetenskapligt skrivande och lyfter att den kommunikativa aspekten i det muntliga och skriftliga utgör svenskämnets kärna.

Lärarna arbetar för att alla elever bedöms på samma grunder men de för inga gemensamma diskussioner kring betygsskillnader mellan män och kvinnor.

Granskningen visar att lärare sambedömer elevuppgifter. Det framkommer av lärarintervju att det sker ofta, både spontant och på ämneslagstiden. Lärare tar upp i intervju att det är oundvikligt att påverkas av hur eleverna är som personer men att det är viktigt att inte låta sig påverkas av sådant som ligger utanför de kunskaper och förmågor som ska bedömas. Lärare uppger därtill att en anledning till att sambedöma elevuppgifter är att det minskar risken för att färgas av egna förväntningar på en elevs prestation. Som exempel tar lärare upp att det kan ske genom att stämma av med en kollega om en elevtext verkligen är på en A-nivå eller om det är läraren som är van vid att eleven presterar där.

Inkommen dokumentation visar att av kvinnorna på skolenheten fick 52 % A eller B i slutbetyg i kursen Svenska 3 vårterminen 2018 jämfört med 32 % av männen. Det framkommer att lärare funderar och reflekterar enskilt över generella könsskillnader men

¹ 51 % av kvinnorna och 48 % av männen.

lärarna diskuterar eller analyserar inte gemensamt betygsskillnaderna mellan kvinnor och män. Av rektorsintervjun framgår att ledningen inte heller styrt lärarna att lyfta detta i sina diskussioner. I rektorsintervjun lyfts svårigheter att dra slutsatser i en analys kring betygsskillnader mellan kön eftersom skolan har olika programinriktningar med sinsemellan olika studiekultur och att det varierar mellan klasser i vilken utsträckning de är blandade vad avser kön. I intervjun uppges att det på skolenheten finns en likvärdig undervisning som är grunden för en likvärdig bedömning vilken utgår ifrån elevernas olika förutsättningar.

Skolinspektionen bedömer att lärarna inte i tillräcklig utsträckning samarbetar inom svenskämnet för att utveckla en samsyn kring bedömning och betygsättning.

Granskningen visar att svensklärarna vid Rytmus Stockholm arbetar för att utveckla samsyn och har ett gediget samarbete som omfattar både planering av kursen och bedömningstillfällen. Lärarna sambedömer såväl nationella prov som andra bedömningsunderlag men lärarnas samarbete omfattar inte diskussioner om orsaker till skillnader i resultat mellan kvinnor och män eller åtgärder för att minska dessa eller avvikelser mellan nationella provet och kursbetyget.

Lärarna samverkar genom att diskutera tolkning av styrdokument och samplanerar kursens upplägg och konstruktion av bedömningsuppgifter.

Av lärarintervjuer framgår att utgångspunkten för lärarna när det gäller kursen Svenska 3 är en gemensam grovplanering som beskrivs ovan, med några större kursmoment och bedömningstillfällen. Lärare uppger att grovplaneringen bygger på ämnets syfte, centralt innehåll och kunskapskrav men att det även är viktigt att ta fram uppgifter som upplevs som engagerande och aktuella för eleverna. Det framgår vidare att lärare samplanerar uppgifter och delar material och idéer med varandra. Lärare uppger att det är en väldigt bra samsyn på skolan och att samplaneringen innebär en mindre sårbarhet för om lärare av något skäl inte kan fortsätta sin undervisning. Lärare berättar också att de ofta för diskussioner kopplat till olika kursmoment och kunskapskrav och vad som bör ges särskild tyngd. Lärare berättar i intervju att de i sina diskussioner brukar komma överens och komma fram till ungefär liknande ståndpunkter. Av lärarintervju framgår vidare att flera lärare var nya för några år sedan och att de nu byggt upp en gemensam grund varför samtalen allt oftare handlar om elevexempel och inte det generella på samma sätt som tidigare. Av rektorsintervjun framgår att skolan för ett par år sedan arbetade väldigt kontinuerligt med bedömningsfrågor under en period i syfte att skapa ett gemensamt språk och sätt att bedöma samt för att skapa samsyn. Det framgår också av intervjun att skolledningen främjar samarbete, samplanering och sambedömning mellan lärarna.

Lärarna för gemensamma diskussioner om tolkning kring enskilda elevprestationer och det förekommer att lärare sambedömer genom att tolka det samlade underlaget inför betygsättning för en enskild elev.

Granskningen visar att lärarna sambedömer såväl nationella prov som andra underlag. Lärare beskriver i intervjuer att de ofta för diskussioner kring bedömningar och berättar att sambedömning ibland sker på ämneslagstiden men att det även sker vid spontana, informella tillfällen då de sambedömer enskilda elevexempel. Lärare diskuterar ofta med de kollegor som sitter i samma arbetsrum och närheten till varandra underlättar diskussionerna enligt lärare. En lärare tar som exempel upp att hen tog hjälp av en kollega och bjöd in denne att delta vid ett tillfälle då en elev skulle hålla sitt tal på nytt. Lärare menar också att gemensamma diskussioner om bedömningar sker dagligen utan att lärare direkt reflekterar över det. Av lärarintervju framkommer vidare att lärare inför betygsättningen

av elever, i fall då lärare känt en osäkerhet kring betyget, gått tillbaka och tittat igenom underlagen och tagit hjälp av en kollega för att exempelvis läsa elevtexter och att det oftast landar i ett betyg som lärare menar känns säkert.

Lärarna sambedömer det nationella provet men behöver fördjupa analysen gällande avvikelser mellan nationella prov och kursbetyg och könsrelaterade skillnader.

Granskningen visar att lärarna sambedömer det nationella provet, både lokalt på skolenheten och tillsammans med lärare på andra skolenheter som verkar i samma lokal. I lärarintervju framgår att lärare inte rättar sina egna elevers prov. När eleverna genomfört nationella provet börjar lärarna med att rätta några prov, därefter för de en gemensam diskussion om hur de bedömt, för att sedan fortsätta att rätta varandras klasser. Det framgår vidare att det i slutet brukar vara en rättningsprocess med underlag som lärare upplevt svårbedömda och som de därför vill sambedöma. Det brukar bestå av tre till fyra prov per klass uppger lärare.

Av Skolverkets nationella statistik framgår att 57,3 % av eleverna på Rytmus Stockholm fick högre kursbetyg än resultat på nationella provet vårterminen 2018. Motsvarande siffra för riket var 38,5 %. Av kvinnorna på skolenheten hade 65,1 % ett högre kursbetyg jämfört med 38,5 % i riket och för männen på skolenheten var siffran 50 % jämfört med 38,4 % i riket. Samtidigt framgår av rektorsintervju och av inkommen dokumentation att cirka hälften av såväl de kvinnliga som manliga eleverna inte genomförde det nationella provet vårterminen 2018. I rektorsintervju framgår också att deltagandet på det nationella provet varit lågt under tre år tillbaka och att det främst ser ut så för kursprovet i Svenska 3.

Rektorn uppger att diskussionen om avvikelser mellan kursbetyg och nationella prov uppkommer årligen och att de gör olika typer av utvärderingar när läsåret och kursen är slut, även eleverna deltar i utvärderingar. Av intervjun framgår att såväl skolläda som huvudmannen har lyft frågan om vad avvikelserna beror på med lärarna. Av rektorsintervjun framgår vidare att lärarna som förklaring till avvikelserna har tagit upp att undervisningen över tid mäter mer än de kunskapskrav som provas i det nationella provet och att lärarna har ett brett underlag för betygssättning i övrigt. Andra tänkbara förklaringar uppges i rektorsintervjun vara att examinationsformen skiljer sig mycket åt från vad eleverna är vana vid. Även att det nationella provet i Svenska 3 är mindre heltäckande än exempelvis nationella provet i engelska som i högre grad testar hela kursinnehållet lyfts i rektorsintervjun som en förklaring. Vidare framkommer i intervjun att skolenheten har ett arbete framför sig för att få elever att skriva nationella provet, men också för att förstå avvikelserna mellan kurs- och provbetyg för de elever som skriver provet.

Angående det låga deltagandet på nationella provet framgår i lärarintervju att det generellt var hög frånvaro för eleverna som läste Svenska 3 föregående läsår. En annan förklaring som lärare tar upp är att elever tror att nationella provet kan "sänka betyget" och vill inte riskera detta. Det framgår dock av elev- och lärarintervjuer att såväl elever som lärare har uppfattningen att provresultatet inte kan leda till ett lägre betyg, utan endast används som underlag för högre nivåer i kunskapskraven än eleven visat under kursen. I rektorsintervjun framgår att det tidigare förekommit resonemang hos eleverna om att lärarna redan bedömt dem i alla delar av kunskapskraven och att det inte finns någon anledning att skriva det nationella provet. Den diskussionen försökte de stävja på skolenheten menar rektorn och uppger att lärarna uppmuntrar eleverna att skriva provet. En orsak till det låga deltagandet som lyfts i rektorsintervjun är psykisk ohälsa hos många elever, delvis på grund av att de ska visualisera sina kunskaper på scenen och att många

av eleverna värjer sig från ännu en prestation som ligger i genomförandet av nationella provet.

I rektorsintervjun framgår vidare att de tidigare arbetat utifrån att nationella provet är en av flera examinationer som ska beaktas vid betygssättning men att skolläda och lärare nu diskuterat den nya bestämmelsen i skollagen om att resultatet vid nationella prov särskilt ska beaktas.² Rektorn uppger att ledningen, utifrån den nya bestämmelsen, tillsammans med ämnesansvarig ska planera för hur skolenheten ska lägga upp nationella proven i vår.

Identifierade utvecklingsområden

I syfte att höja verksamhetens kvalitet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete i första hand behöver inledas inom följande område.

- **Rektorn behöver försäkra sig om att lärarna tillsammans fördjupar sina analyser om avvikelsen mellan resultat på nationella prov och kursbetyg. I detta arbete bör lärarna även gemensamt analysera könsrelaterade skillnader för att få ett likvärdigt och ändamålsenligt bedömningsunderlag.**

Granskningen visar att Rytmus Stockholm har en hög avvikelse mellan nationella provet och kursbetyget i svenska 3 och avvikelserna är högre för kvinnor än för män. Granskningen visar vidare att cirka hälften av eleverna inte genomförde det nationella provet.

Skolinspektionen bedömer att lärarna gemensamt behöver reflektera över könsrelaterade resultatskillnader och betygssättning så att betyg baseras uteslutande på elevers kunskaper, utan påverkan av deras kön. I lärarnas diskussioner kan frågor som utmanar föreställningar om pojkar och flickor ställas, till exempel utifrån att forskning har visat att lärare har en tendens att väga in andra faktorer än elevers prestationer i sin betygssättning.³ För att åstadkomma likvärdighet i betygssättning där alla elever bedöms utifrån samma krav är det vidare betydelsefullt att lärare utvecklar kunskap om eventuella skillnader i bedömningar. Genom att analysera avvikelse mellan resultat på nationella prov och betyg kan lärare exempelvis synliggöra om det finns olika tolkningar av kriterier och kravnivåer, eller om det finns andra skäl till avvikelser.⁴

Granskningen visar vidare att det förekommer diskussioner och utvärderingar på skolenheten kring avvikelser mellan resultat på nationella provet och kursbetyg men Skolinspektionen bedömer att lärarna behöver utveckla detta arbete. Lärarnas samtal bör även omfatta hur planering av undervisning och bedömningstillfällen kan utformas i syfte att öka deltagandet vid nationella provet. I detta arbete kan lärarna med fördel inkludera reflektioner om hur nationella provet förhåller sig till övriga underlag som inhämtas tidigare under kursen. Enligt gymnasieförordningen syftar de nationella proven till att stödja betygssättningen⁵ och provet genomförs i slutet av kursen för att ge en aktuell bild av elevernas kunskaper inför betygssättning.

² Skollagen (2010:800) 15 kap. 25 a §

³ Rinne, I. (2014) *Pedagogisk takt i betygssamtal*. Göteborg: Acta Universitatis Gothoburgensis

⁴ Skolverket (2013). Sambesvär i skolan. Stödmaterial.

⁵ Gymnasieförordningen (2010:2039) 8 kap. 3 §

Granskningen visar att lärarna vid Rytmus Stockholm i övrigt har en god samsyn gällande tolkning av styrdokument, att de samplanerar kursen och bedömningstillfällen i Svenska 3 och sambedömer regelbundet, såväl nationella provet som övriga bedömningsunderlag.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 31 oktober 2019 redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena samt vilka effekter det haft för verksamheten.

Redogörelsen skickas via e-post, till *kvalitetsgranskningarsthlm@skolinspektionen.se*, eller per post till, *Skolinspektionen, Box 23069, 104 35 Stockholm*. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 400-2017:10213) i de handlingar som sänds in.

I ärendets slutliga handläggning har utredare *Joel Axberg* och projektledare *Karin Lindqvist* deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

X Gabriel Brandström

Beslutsfattande
Signerat av: Gabriel Brandström

X Charlotte Rudebeck

Föredragande
Signerat av: Charlotte Rudebeck

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:

<https://www.skolinspektionen.se/sv/Tillsyn--granskning/Kvalitetsgranskning/Skolinspektionen-granskar-kvaliteten/betygssattning-pa-hogskoleforberedande-gymnasieprogram--fokus-pa-svenska/>

Bilaga: Författningsstöd

Skollagen (2010:800)

3 kap. 16 § 1-2 st.

Beslut om betyg

Betyg ska beslutas av den eller de lärare som bedriver undervisningen vid den tidpunkt när betyg ska sättas.

Om läraren eller lärarna inte är legitimerade, ska beslutet fattas tillsammans med en lärare som är legitimerad. Kan dessa inte enas ska betyget beslutas av den legitimerade läraren under förutsättning att han eller hon är behörig att undervisa i det ämne som betyget avser. I annat fall ska betyget beslutas av rektorn.

Gymnasieförordningen (2010:2039)

8 kap. 2 §

Kunskapskrav ska finnas för betygen A-E.

Kraven för betygen A, C och E ska precisera vilka kunskaper som krävs för respektive betyg. Kunskapskravet för betyget D innebär att kraven för E och till övervägande del för C är uppfyllda.

Kravet för betyget B innebär att även kraven för C och till övervägande del för A är uppfyllda.

8 kap. 3 §

Syftet med nationella prov är att stödja betygssättningen.

8 kap. 3 a §

Nationella prov ska användas i de kurser som anges i 3 b §.

När nationella prov används ska eleverna delta i alla delar av proven. Rektorn får besluta att en elev inte behöver delta i ett nationellt prov eller i någon eller några delar av ett sådant prov, om det finns särskilda skäl.

8 kap. 3 b §

Nationella prov ska användas i den högsta avslutande kursen på programmet och, i förekommande fall, inriktningen, i ämnena engelska, matematik och svenska eller svenska som andraspråk med undantag för kursen svenska 2 eller svenska som andraspråk 2.

Proven ska vara uppdelade i delprov som genomförs på vissa dagar eller under vissa perioder.

2011 års läroplan för gymnasieskolan, Lgy 11, (SKOLFS 2011:144)

Lgy 11, 1. Skolans värdegrund och uppgifter, Kunskaper och lärande

"Kunskap är inget entydigt begrepp. Kunskap kommer till uttryck i olika former - såsom fakta, förståelse, färdighet och förtrogenhet - som förutsätter och samspelar med varandra. Undervisningen får inte ensidigt betona den ena eller den andra kunskapsformen."

Lgy 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.1 Kunskaper

I avsnittet uppställs ett antal riktlinjer och för läraren gäller att denne bl.a. ska

- se till att undervisningen till innehåll och uppläggning präglas av ett jämställdhetsperspektiv,
- samverka med andra lärare i arbetet med att nå utbildningsmålen,
- i undervisningen beakta resultat av utvecklingen inom ämnesområdet och för undervisningen relevant pedagogisk och annan forskning, och

Lgy 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.5 Bedömning och betyg

I detta kapitel anges bland annat riktlinjer för läraren, exempelvis ska läraren redovisa för eleverna på vilka grunder betygssättning sker. Vidare anges att läraren vid betygssättningen ska

- utnyttja all tillgänglig information om elevens kunskaper i förhållande till de nationella kunskapskrav som finns för respektive kurs,
- beakta även sådana kunskaper som en elev har tillägnat sig på annat sätt än genom den aktuella undervisningen, och
- utifrån de nationella kunskapskrav som finns för respektive kurs allsidigt utvärdera varje elevs kunskaper.

Prop. 2009/10:165 *Den nya skollagen - för kunskap, valfrihet och trygghet*

"Betygssättning är beslut som typiskt sett har rättsverkan för eleven. Betygen kan ha en avgörande betydelse för elevens framtid, eftersom de har en direkt koppling till urvals- och behörighetsbestämmelser. Betygssättningen innebär därmed myndighetsutövning. Det är av stor vikt att elever ska känna att de har fått visa sina kunskaper och blivit rättvist bedömda. Att betygen måste vara rättvisa och likvärdiga är därför en självklarhet." (s.297)

"Betyg och bedömning är starkt förknippade med varandra. Bedömning behöver ständigt göras för att utvärdera hur lärandet sker mot uppställda mål och kunskapskrav. Den kunskapssyn som kommer till uttryck i läroplaner och andra styrdokument utgår ifrån att det sker en bedömning som grundar sig på observationer, samtal, elevarbeten, projekt- och grupparbeten samt enskilda uppgifter. Bedömningen syftar till att identifiera elevens kunskaper för att beskriva starka och svaga sidor och ge ett bra underlag för att planera elevens fortsatta utveckling. Betygen ska visa i vilken utsträckning eleven har uppnått de nationellt uppställda kunskapskraven och även visa kvaliteten i kunskaperna. Nationella ämnesprov och andra prov är därvid en del av bedömningsunderlaget." (s.298)